

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

THEMA: GIJ ZULT NIET ECHTBREKEN

WANT

IK BEN DE HEERE UW GOD

WAAR IS DE SCHEIDBRIEF?

HUWELIJK: CONTRACT OF VERBOND?

Ik wilde deze keer met u letten op: Het huwelijk, een contract óf een verbond?

Verleden keer hebben wij gelet op de achtergrond van het huwelijk. Die, hoewel gebonden aan een bepaalde tijd, Wij weten dat er na deze tijd geen huwelijk meer zijn zal, want Jezus zegt: In de hemel zal niet meer ten huwelijk gegeven en genomen worden, maar zij zullen zijn als de engelen van God.

Toch, al weten wij dat daar het huwelijk niet meer zal zijn, ik denk toch dat de essentie van het huwelijk daar wél zal zijn. Maar de klemtoon zal dan vallen op die volmaakte liefde met en in God, en allen die verlost zijn. Bij die eeuwigheid zal die speciale gerichtheid van die ene mens tot die andere weg vallen tegen een gezamenlijk gericht en vervuld zijn in een onuitputtelijke liefde. Als God zal zijn alles en in allen.

Daarom, hoewel wij dus weten dat in de hemel het huwelijk in de vorm zoals wij dat kennen niet meer voorkomt, dan zal wel voor eeuwig de blijdschap aanwezig zijn van dat huwelijk waar we in de Bijbel van lezen, tussen de Heere en Zijn volk, de Bruidegom en Zijn bruid, wat hier op aarde zo aangevochten en van onze kant uit gezien, zo besmeurd en vernietigd is, dat zal dan in volkomen heerlijkheid het deel zijn van allen die bij de Heere mogen komen.

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

Daarom, ik zou in tegenstelling tot wat velen hebben gedaan, en doen, de eeuwigheid niet gebruiken willen om het huwelijk te zien als iets van, nou ja Sommigen gaan zo ver, die spreken van een noodzakelijk kwaad. En anderen halen de schouders op en zeggen: De tijd komt dat dat gelukkig voorbij zal zijn. Zó zou ik het niet zeggen, integendeel. Integendeel kan door de genade van God in Christus Jezus, het huwelijk een zwakke afschaduwing vormen van de verhouding tussen Christus en Zijn gemeente. En dan kan het ook - het klinkt misschien een beetje extreem - een voorbereiding zijn, met het oog op de eeuwige gemeenschap der liefde, die eenmaal zal komen, waarin aller ogen gericht zullen zijn op de Bruidegom. En het oog van de Bruidegom gericht zal zijn op de bruidsgemeente, door Hem gekocht en verlost.

Vanmiddag gaat het dus over: Het huwelijk, is dat een contract óf een verbond?

En ik hoop dat we allemaal mogen luisteren.

Misschien zijn er bij die zeggen: Ja, moet dat nu, die uitwijding? Maar ik heb daarbij toch ook wel in bijzonderheid het oog op de jonge gemeente. Die leven in een tijd - waarin wij ook leven, al zijn we dan ouder - waarin zovéél verandert, en waarin zoveel dingen ontmanteld worden, en er zoveel gedachten en redeneringen zijn, dat het zo nuttig is om bepaalde dingen openhartig met elkaar te bespreken. Zéker in een leerdienst. Dat is de catechismus toch inzonderheid. De catechismus is toch ook een léér-dienst! Om op bepaalde dingen te letten!

Verleden keer heb ik gezegd: Hoor eens, het kan zo zijn dat je zegt: "Dat zeg je allemaal wel, of dat staat er wel, maar ik heb mijn eigen ideeën".

Ik heb er daarentegen geen rust van als ik het niet zeg. Dat je bepaalde dingen, omdat de dingen nu eenmaal veranderen, en wie weet wat er allemaal nog meer gaat veranderen, maar dat je niet kunt zeggen, hé, dat heb ik nooit geweten. Waarom was mijn vader en moeder dáár of dáár tegen? Waarom hadden ze nu dáár of dáár verdriet van? Was dat nu puur een traditie, een mening? Een kerkelijke wet waar ze zich tenslotte toch bij neerlegden? Maar ze zullen zich tenslotte toch bij óns moeten neerleggen, dat wij er anders over denken. Of zit er méér achter? Achter dat niet eens zijn met alles wat er nu gebeurt? En om daarin nu iets dichter bij elkaar te komen, jongelui, wilde ik vanmiddag iets proberen te zeggen over: Huwelijk: Contract óf verbond?

Wat is een contract?

Een contract is een soort overeenkomst. Een schriftelijke overeenkomst. Dat kan over allerlei dingen gaan. Je hebt een arbeidscontract, dat je niet zomaar weg mag lopen, dat je betaald wordt volgens bepaalde normen en regels, dat je geen zakelijke geheimen door mag spelen naar anderen, dat je zo lang van te voren je ontslag mag aanbieden, niet van de één op de andere dag. En zo zijn er voor de andere kant ook bepaalde verplichtingen. Dát is een contract.

Je kunt ook een huurcontract hebben. Dat als je de huur wordt opgezegd, je er nog drie jaar mag blijven wonen, bijvoorbeeld.

Een koopcontract.

Zo kunnen er op alle mogelijke manieren contracten worden gesloten, ook in de handel.

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

Maar door de dingen die ik noem voelen jullie al aan, een contract heeft een zakelijke klank. Dat is echt iets van 'even mijn contract erbij halen'; even kijken of er in de kleine lettertjes nog iets te vinden is, of hoe dan ook.

Een contract is goed. Dat moet je hebben, daar kun je niet van buiten. Maar, het is zâkelijk. Zouden jullie dat toe willen passen op de verhouding tussen twee jonge mensen? Een contract? Of op een man en een vrouw? "Wij hebben een contract gemaakt. We hebben alles geregeld. We hoeven de papieren maar voor de dag te halen en dan kunnen we precies zien wat we in zo'n geval moeten doen en waar wij recht op hebben en wat we niet kunnen doen."

Ik weet wel, zakelijk gezien zou je kunnen zeggen: Vooral veel mensen die niet willen trouwen, die willen toch wel een contract hebben. Want ze ontdekken, wat ik pas nog van een jongeman - een oom-zegger - hoorde, die ook niet getrouwd was, maar een serieuze jongen, hardwerkende jongen, maar hij kwam terug en alles was weg! De koelkast, alles! Er was geen contract. Wat moet je doen? Financieel krijg je een behoorlijke klap, innerlijk krijg je een behoorlijke klap. Want het is toch wat! Dan kan je denken, had je dat dan niet aan zien komen? Nou ja, je blijft misschien toch hopen, al zijn er wel eens wat spanningen. Maar dat wil toch nog niet zeggen dat je daarop bedacht bent. Dat je op een goede dag thuiskomt en alles is weg.

Daarom zijn er heel veel jonge mensen die zeggen, zö zou ik het niet doen, ik zou een contract maken. Die gaan naar de notaris.

Hoe vinden jullie dat nu? Zakelijk verstandig, begrijpelijk? Jezelf indekken tegen bepaalde problemen die kunnen ontstaan? Misschien zeg je wel, als je trouwt kan dat ook gebeuren. Minstens én op de vier mensen gaat scheiden. De vaders en de moeders geven nu niet direct een goed voorbeeld, in ons land. En als je al die blaadjes leest, de krant, maar al die andere bladen, die rommelbladen, dan gaat het altijd over scheiden, over ontrouw, en al die dingen meer. En een heleboel zal ook wel op de televisie komen. Zodat je eigenlijk vertrouwd raakt met de gedachte van: Dat huwelijk, dat trouwen, nee! Nee hoor, dat is het ook niet! Die lui trekken zich ook nergens iets van aan. Die zeggen ook als ze het zat zijn, vooral tegenwoordig nu het zo makkelijk is om te scheiden, dan maar liever niet, dan heb je dat gezeur niet met een advocaat, met dit en met dat! Dan maar liever een contract, een overeenkomst op papier.

Als je tussen twee zaken moet kiezen - ik noem het kwade zaken - is dit misschien nog het beste. Beter dan maar een contract dan helemaal niets. Maar met allebei heb ik een groot vraagteken. En dat wil ik trachten uit te leggen, ondanks het feit dat de oudere samenleving nu niet direct een voorbeeld geeft van trouw, al zijn ze getrouwd. En vooral in de wereld. Maar je hebt ook al een bond van gescheiden predikantsvrouwen in de Hervormde Kerk, bij Samen Op Weg. Dus die mensen zijn ook blij dat dat mogelijk is. Vroeger kon je dat niet maken. Gelukkig dat tegenwoordig de mensen er wat makkelijker over denken. Dan hoeft je niet meer, omdat je dominee bent, altijd bij je vrouw te blijven. Want het is geaccepteerd.

Ik ben van gedachte dat wij het huwelijk niet als een contract mogen zien. Ik vind wel dat er een overeenkomst nodig is, uiteraard. Maar bij het woord 'contract', bij het woord 'notaris', bij al die dingen heb ik toch een schrijnend gevoel. En dan denk ik: De líéfde,

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

zij denkt geen kwaad; zij zoekt zichzelf niet; zij hoopt alle dingen; zij gelooft alle dingen; zij bedekt alle dingen. De líéfdé vergaat nimmermeer.

Maar wij hebben toch geen liefde? En veel mensen gaan daar zo prat op. Het gaat om de líéfdé, zeggen zij. Ik weet niet of dat het wel waar is. Ik kan het niet begrijpen dat je zonder tranen, ieder in een stoel bij de notaris kunt zitten, en daar instructies geven hoe het allemaal geregeld moet worden. Dat kan ik niet begrijpen. Het is voor mij een contramine, iets wat tegen elkaar indruist. Voor mij heeft het te maken met een stukje verzelfstandiging van een mens. "Als het erop aankomt dan moet jij voor jezelf zorgen, en ik uiteraard. Als het erop aankomt moet je niet in een gat vallen, maar dan moet je weten waar je aan toe bent." En dat vind ik pijnlijk.

Iemand haalde in dát verband eens aan, dat negerliedje: "Nobody knows my name; Niemand weet mijn naam." Eigenlijk ben je zo naam-loos. Terwijl je misschien juist wel vecht om je eigen naam intact te laten. Ik voor mezelf, jij voor jezelf. Toch ben je in feite zo naamloos. Je bent niet écht ge-kénd. Zo komt het op mij over. Dat is één kantje.

Ik noem nog iets.

Je hebt, net als ieder ander mens, net als ik, de neiging om te leven uit of naar een utopie. Dat betekent een droombeeld. Iets najagen wat tenslotte blijkt fictief te zijn, niet écht! Onbereikbaar! Dat had je indertijd in Rusland toen de Tsarenfamilie viel en aan een eeuwenlange machtsverhouding een einde kwam. Toen kwamen de 'utopisten' aan het woord en aan de macht. Ze hadden een prachtige droom: "Arbeid is kapitaal". Ze hadden een droom van gelijkheid, ja van wat allemaal niet. Dat hadden de Franse schrijvers, die de weg plaveiden voor de revolutie, óók, een utopie! Een droombeeld, wat ze najaagden.

Hoe kwam dat? Je zou zeggen, de dromer in een mens sterft niet. Heb je jezelf nooit betrappt op het feit dat je zegt: Waarom is dat nu zó? Het kan toch zo mooi zijn? Het kan toch zo goed zijn? We kunnen het toch met elkaar zo goed hebben? Sommigen proberen dat nieuw leven in te blazen. Communes van allerlei soort en snit. Om zo dat droombeeld van dat geluk, dat volmaakte te bereiken.

Eén van onze dichters had dat ook, dacht ik. Dat religieuze droombeeld over de socialistische, communistische staat. (Roland Holst-van Schaik, geloof ik, maar ik weet het niet zeker). Die prachtige verzen van al die zwaarden die tot sikkels worden geslagen. Totdat ze uiterst teleurgesteld zich afwendde van dat wat ze tóén zag, dat het een droombeeld was. Weet je, dat droombeeld kun je ook hebben ten aanzien van man en vrouw. Utopisten, droombeeldjagers, die zijn gewend - daar kun je ze aan herkennen, al zijn ze geen pubers meer - te spreken als pubers, vaak. Kritiekloos kritiek oefenen op álles en nog wat. Als je ze hoort praten over vroeger, de zwartste kool is nog niet zwart genoeg, om dat uit te tekenen. Het is ontzettend moeilijk om onze kinderen dáár nu in te remmen! Dat is haast onmogelijk! Waarom? Of dat het nu over radio, TV, moderne lectuur of literatuur gaat, overal kom je dat tegen: Vroeger? Van vroeger blijft helemaal niets over. Onze voorvaders waren stuk voor stuk smerige huichelaars, de kat in het donker knijpers, slavendrijvers, uitbuiters, kolonialen, en noem maar op. Daar kun je de utopisten aan herkennen. Er is geen onderscheidende kennis. Die is weggemaakt door een eenzijdige informatie. Vandaar dat men zo vreselijk laatdunkend over allerlei dingen spreekt. Daar wil men niets meer mee te maken

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

hebben.

Dat treft dan ook het huwelijk, de echt, de rechtverbintenis.

Vroeger, toen had je niets te zeggen, toen werd er voor je gedacht. Je vader en moeder, maar meestal je vader, die hadden het laatste woord. Je was soms al uitgehuwelijkt, vooral bij prinselijke, koninklijke families, als je nog in de wieg lag. Maar zo ging het in veel gevallen. De boerenstand, daar heb je nu nog smeuïge boekjes over, over die tijd. Dat je zegt, gelukkig dat er sinds die tijd een hoop veranderd is. Maar het wordt op zo'n manier gebracht, dat je een indruk krijgt van: Honderd, tweehonderd, driehonderd jaar geleden, oh, vreselijk, vréselijk, wat een toestand! Als je vrouw of meisje was, je had geen léven! Je had niets te zeggen. Het ging alleen maar om verstandshuwelijken, om geld, en noem maar op.

Er is er niet één die denkt: Zouden er toen ook niet veel gelukkige huwelijken geweest zijn? Dáár lees je vaak niet zoveel over. Maar ik garandeer je, die zijn er vaak geweest! Er is meen ik wel eens door een Française een onderzoek naar ingesteld, waarbij bleek dat er verhoudingsgewijs méér gelukkige huwelijken waren dan nú! Onbegrijpelijk!, zeggen we dan, hoe kan dat nu?

Ik zeg dat niet om op een bepaald punt gelijk te krijgen, maar om aan te tonen dat heel veel dingen waarmee wij overstroomd worden, die zijn betrekkelijk. Maar die worden ons als de enig geldende logica op ons bord geschept. En daarom kun je haast niet tegen de stroom op. Als het woordje 'vroeger' maar vált: "Ach vroeger! Hou daar nu maar over op, toen was het ook zo goed niet!" Ik ken wel oude mensen die zeggen: "Vroeger was het ook wat, hoor!" Maar dat is nog geen bezonnen oordeel.

Kinderen, ik hoop dat jullie automatisch, als het ware, een rem-gedachte krijgen: Is dat allemaal wel waar? Waarom neem ik dat allemaal als vanzelfsprekend aan? Waarom is mijn hele leven doortrokken van bepaalde gedachten, die mij toch van een zekere kant worden opgedrongen? Waarom doe ik dat? Waarom spreek ik, als het over de oudere mensen gaat, over die 'kuddedieren', dat zijn maar 'ja-knikkers'? Wáárom heb ik er geen erg in dat ík éígenlijk zó iemand ben? Een redelijk goed boek schuif ik meestal aan de kant. Alléén al het idéé, dat het vijftig of zestig jaar geleden geschreven is, mensen nog an toe! Hoe komt dat dan?

Ik hoop dat we daar een rem in krijgen. Dat wat de voorlichting, de TV, de radio, de schrijvers ons vertellen, dat we daar niet zó tegenover staan: Ze hebben eigenlijk wel gelijk. Er kon nog best een tijd komen, dat je héél anders denkt. En dat je zegt: "Hé, wat was het toch goed thuis. Wat heb ik toch een stukje geborgenheid ervaren, bij vader, bij moeder. Wat ben ik blij dat mijn moeder thuis was. Zéker op bepaalde momenten van de dag. Dat we samen thee gedronken hebben en dat we gepraat hebben. Waar is die tijd toch gebleven?"

Nu wil ik niet teruggrijpen op hoe onze vadersen dat honderd, tweehonderd jaar geleden hebben gezien. Want ik zeg gerust, daar ontbrak wel wat aan. Al ben ik er een vijand van om dat nu allemaal als zo'n utopist met een zwarte kool - vroeger, oh, vroeger, dit en dat - te beschrijven.

Ik weet - en dat gaat niet zo heel ver terug, natuurlijk, dat kan niet - van mijn vader en ik weet van mijn schoonvader en ik weet van mijn grootvader en ik weet van mijn

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

overgrootvader, ook iets over hun huwelijk. Nu, wat weten jullie? Over een popster, die aan de zoveelste bezig is? Over een vent waarvan ze zeggen: Oh, dát is een droomhuwelijk, zo'n Hollywood-mannetje? En dan opeens stort alles in elkaar, dan blijkt dit of dat Weet je méér niet? Of zijn dat dingen waar we misschien niet meer toe komen, omdat we zo snel leven?

Maar goed, ik wil nu niet teruggrijpen op allerlei dingen, die kun je ook lezen, over bijvoorbeeld het leven in de Middeleeuwen. Maar ik wil nu eens proberen om terug te gaan, de gedachten te leiden naar het Woord van God.

Een contract, laten we dat nu eens even aannemen - ik hoop dat jullie dat ook aannemen - dat doen wij alleen bij een huis, bij een arbeidsovereenkomst, enzovoorts. Maar een contract maken we niet met ons meisje. Wat is daar nu het goede woord voor?

Het is een beetje ouderwets woord, maar het is wel een Bijbels woord, dat is: 'Verbond'. Is een verbond dan iets anders dan een contract? Ja, een verbond gaat veel verder. Een verbond heeft geen betrekking op tien jaar, twintig jaar, ontslag-clausule, restricties, nee. Een verbond grijpt verder. En om dat woord te gebruiken voor de echtvereniging, dat is Bijbels, want dat lees ik in Maleachi: "Daarom dat de Heere een Getuige is geweest tussen u en tussen de huisvrouw uwer jeugd, met dewelke gij trouweloos handelt, daar zij toch uw gezellin en de huisvrouw uws 'verbonds' is".

Kinderen, nu hoop ik dat je het verschil aanvoelt, als ik probeer uit te leggen dat verbond vérder grijpt dan contract. En dat huwelijk iets anders is, iets anders bedoelt, dan wat ze tegenwoordig samenwonen noemen. En ik hoop dat dat uit mag komen in het woord 'verbond'.

Wat is nu een verbond?

Het verbond heeft zijn oorsprong in God. Daarom spreken we over het 'genadeverbond', 'eeuwig verbond', trouwverbond', 'zoutverbond', 'heilsverbond'. Wat betekent het dat die hoge God bij een mens komt? En die God zegt tegen een mens, Abraham bijvoorbeeld: "Ik zal uw God zijn en de God van uw zaad. Wandel voor Mijn Aangezicht en wees oprecht". Israël: "Ik ben de Heere uw God". Daarom worden de tien woorden ook wel de woorden van het verbond genoemd.

Dan moet ik natuurlijk wel één ding zeggen: Het verbond van God en mens is ánders dan het verbond tussen mens en mens! Hoezo? Bij God heeft het verbond altijd een éézijdig karakter, omdat Hij Gód is. Je zou zeggen: Het is ja of het is nee. Het gaat er niet om wat wij willen. Het gaat erom dat God dat zégt en openbáárt: "Ik zal jouw God zijn". Vandaar dat we in de Bijbel steeds op dat onbegrijpelijke stuiten, dat die partner, de mens - laten we hem even 'partner' noemen, maar dan niet zoals men dat tegenwoordig vaak verkeerd bedoelt, een soort medewerker van God, maar de begunstigde partner - heeft het er zo vreselijk slecht afgebracht, dat "dit verbond", zegt God, "hebben jullie vernietigd". Maar nu blijkt telkens dat het een genádeverbond is. Dat betekent in concreto, dat God er telkens weer bij terug komt en zegt: "Nee, Ik zal nóóit herroepen wat Ik eenmaal heb gesproken, hetgeen uit Mijn lippen ging, blijft vást en onverbroken. Dát is het typerende van Gods verbond met mensenkinderen. Waar het doopsformulier over spreekt. Eigenlijk is er maar één partij, en dat is God. En ik? Ik mag

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

alleen door genade een begunstigde zijn, een erfgenaampje van dat verbond. Maar ik heb dat verbond mijnerzijds niet kunnen handhaven. Ik heb het niet kunnen uitvoeren. Van mij geldt ook: Trouweloos afgeweken.

Maar die verbondsgedachte, die bij God zo onmetelijk diep en groot is, die zien we nu in de Bijbel ook beschreven tussen mensen; man en vrouw; vriend en vriend; het komt vaak voor. Wat betekent dat?

Het woord 'verbond' is heel moeilijk uit te leggen. Waar komt het vandaan? Sommigen zeggen stellig, het komt uit het Babylonisch - baru - en het betekent: 'Binden'. Het zou goed kunnen. Maar het kan ook 'snijden' betekenen.

In de tijd dat de Bijbel geschreven werd, of dat de Bijbel nog niet op papier beschreven stond, kende men ook al 'verbonden'. Geen contracten, maar verbonden.

Bij de Arabieren en Armeniërs kennen ze dat nog.

Weet je waar dat 'snijden' vandaan kwam? Men gaf zichzelf een snee en men dronk elkaars bloed. Niet alles natuurlijk, een beetje. Of men liet wat bloed van die twee partners druppelen op een schoteltje en dan proefde men allebei van dat bloed. Zó sloot men een verbond.

Er kwam ook zout bij te pas. Want dat wisten ze een paar duizend jaar geleden ook al, zout is bederfwerend. Zout zorgt dat iets niet rot, niet ontbindt. Zout verduurzaamt.

Wat wilde men daarmee zeggen?

Dit: Jouw leven is mijn leven; mijn leven is jouw leven. Hield de mens dan op een persoon te zijn? Nee, dat niet. Zó ver moet je dat niet doortrekken. Het betekent: Wij komen voor elkaar óp! Wij zullen ons best doen voor elkaar, en voor jouw kinderen, alsof het mijn kinderen zijn.

Jacob en Laban maakten ook een verbond, ze richtten een grote steenhoop op, ze zwoeren een eed. "Deze steenhoop staat hier, wij zullen niet met kwade bedoelingen voorbij die steenhoop komen. Wij zullen onze zonen en dochters wederzijds niet vast houden. Ze mogen met elkaar omgaan, ze mogen met elkaar trouwen. Maar als we maar één ding vasthouden, we mogen niet met kwade bedoelingen voorbij die steenhoop komen. God is onze Getuige!" En toen ze dat gezworen hadden vierden ze feest, ze aten en dronken, ze zegenden elkaar en toen gingen ze weg. Ze zaten niet direct bij elkaar op de lip. Laban hield niet op Laban te zijn en Jacob hield niet op Jacob te zijn, maar er lag een verbond. Het bloed van de geslachte dieren was getuige, en de God der vaders. Dat gold niet voor een dag, niet voor een week; dat geldt ook als Laban allang dood is, en Jacob allang dood is. Dat is de bedoeling, dan geldt het nóg!

Jonathan had David lief. Hij trok zijn koninklijke mantel uit en hing hem bij David om de schouders. Hij zei: "Je bent mijn vriend, ik heb zo'n liefde voor je. Het is een liefde die wonderlijker is dan de liefde van vrouwen". Jonathan voelde zo'n speciale band aan David dat hij zei: "Laten we een verbond van vrede, van liefde sluiten." En David hield ook van Jonathan, hij stemde erin toe. Toen hebben ze samen een verbond gesloten; wat er ook gebeurt: Voor elkaar opkomen. "Als ik er niet meer ben", zegt Jonathan, "en jij bent er nog wel, David, zul je dan mijn kinderen sparen? Als jij het koninkrijk krijgt, want dat geloof ik vast dat jij koning zult worden in de plaats van mijn vader, zal je dan mijn kinderen sparen?" En David belooft het. Zo gaan ze een verbond aan, in liefde.

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

Maar ze maken toch een verbond. Ze zeggen niet, alsjeblieft Dat zegt een utopist, een droombeeldjager, die heeft de neiging te zeggen: "Dan hoef je geen verbond te maken, dat wéét je toch van elkaar? Daar hoef je toch niet dit of dat voor te doen, daar hoef je toch geen papiertje voor te halen, daar hoef je de zegen van je vader en moeder toch niet voor te hebben? Of de dominee en de kerk, wat heeft dat er nu allemaal mee te maken? Als het tussen óns maar goed zit".

Ja maar, er kan wel eens een tijd komen dat òf David, òf Jonathan, òf Laban, òf Jacob het niet zo meer vóélt, die impuls van hartelijke liefde. Wat moet je dan? Moet je dan net als de droombeeld-jagers zeggen: "Het klopt niet meer, het klikt niet meer. Gelukkig hebben we een contact. Nu kunnen we zonder elkaar te benadelen elkaar verlaten".

Maar dat is nu het wonderlijke van een verbond, dat is iets dat als het ware boven ons uitstijgt. Dat zegt: "Ik kom voor je op, en ik voor jou. En samen zullen we vechten. We zullen samen leven of samen sterven".

Het verbond gaat boven het contract. Het verbond houdt niet op als je jezelf niet zo lekker voelt. Of als je elkaar een keer de huid hebt volgescholden. Want dat ís juist het opmerkelijke van het verbond, dat gaat vérder! God is Getuige!!! Dat staat er van dat verbond.

Ik gaf een paar klassieke voorbeelden uit de Bijbel.

Maar als Jonathan straks dood is, hoe moet het dan met de kinderen? Hebben ze een naam, een plaats, hoe zit dat nu? Verbond is een blijk van dat je niet alleen te maken hebt met jezelf, maar met je vader en moeder. Met je schoonvader en schoonmoeder. Hoe regel je dat? "Zijn jullie getrouwd?" Nee pa, we wonen bij elkaar. "Hoe is dat dan?" We hebben een contract, hoor. "Daar vraag ik niet naar, is er nu ook een verbond met de huisvrouw van je jeugd. Is er iets waarin je blijk geeft dat je niet als een naamloze, ongeregistreerde, eigenlijk buiten het geheel, buiten de gemeenschap staat?"

Want dát noem ík kleinburgerlijk - niet dat andere - dat je net doet alsof een verhouding tussen man en vrouw alleen maar een verhouding is, een contract.

Broeder Fahner die zegt vast: Ik weet het allemaal niet zo, maar zijn vrouw, hij kent ze niet meer (*hij was dement*), maar tóch, al zitten ze niet bij elkaar, ze zijn wél bij elkaar. Dat overstijgt ons kleinburgerlijk gedoe. Alsof ik maar een segmentje ben dat op eigen houtje en op eigen idee mijn kleine leventje inricht, en daar heb je niets mee te maken. Is dat nu écht wijsheid zoals het in de Bijbel staat? Is dát nu écht de bedoeling? Ik hoop zo dat we allemaal in ons hart aanvoelen en zeggen: Nee liever niet! Ik heb wel degelijk te maken met mijn vader en moeder, met mijn grootvader. Ik hoor bij een geslacht, bij een gemeenschap, een gemeente. En als ik en jij dat vergeten zijn, omdat alles, alles maar contractueel gaat tegenwoordig, en omdat er zo eigenaardig over alle dingen gesproken wordt, dan wordt het ook weer tijd dat God ons er aan herinnert. Het Woord. Een verbond is méér. Dat verbond heeft te maken met iets dat gróter is, eigenlijk, dan mijn eigen kleine persoontje.

Nu weet ik dat alles, álles door de zonde verwoest wordt, maar ik weet ook dat Jezus Christus met een blij gemoed op de bruiloft in Kana geweest is en daar Zijn welbehagen heeft getoond.

Kinderen. zijn jullie nu, ieder voor zich, zó onbelangrijk, dat je je eigen persoonlijke

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-1)

begeerte, je eigen lichaam buiten het verbond houdt, waar getuigen bij zijn, waar God bij is, waar een vader en moeder staat, misschien wel een grootvader en grootmoeder, uiteindelijk staat over-, over- en overgrootvader en -moeder erachter, ze staan erbij op het gemeentehuis, in de kerk, voor God. Waarom? Omdat het niet alleen iets te maken heeft met jouzélf! Dan zink je in het naamloze. "Niemand weet mijn naam". Het gaat erom dat je deel uitmaakt, en ópgenomen bent in een geslacht, in een familie, met goed en kwaad, met ups en downs, met álles, maar ook met Gods bemoeienis.

Het is zo vréselijk klein, al doe je het misschien beter dan iemand die gaat trouwen, zonder dat hij er ooit bij nagedacht heeft wat dat betekent - maar toch moet ik het zeggen - kun je nu je bloed geven per contract, òf alléén via een verbond? Of heb je dat zo uit elkaar getrokken dat je zegt: "Ik wil mijn intiemste kant, mijn vrouw-zijn, mijn man-zijn, mijn meisje-zijn, mijn jongen-zijn, helemaal niet bij het verbond betrekken. Waarom zou ik daar geen gebruik van maken, waarom zou ik daar niet van genieten? Je eet toch ook je ijsje?" Maar dán heb je toch wel een héél stuk ingeleverd. Ik wil niet ruilen. Júllie misschien niet met je ouders of wie dan ook. - Ik zeg niet dat jullie er zo over denken, maar ik weet dat velen er zo over denken; je moet je nu niet beledigd of geïrriteerd voelen - Maar zouden jullie echt willen ruilen en zó doen!? Zó zijn!? Dat het geheim buiten het verbond valt, tussen jou en het meisje, de vrouw, de man? Wat ben je dan eigenlijk een groot stuk van je leven kwijt. Wat sta je dan eigenlijk alleen, wat ben je dan naamloos.

Vader en moeder kunnen het misschien niet tegenhouden. Vader en moeder kunnen vragen aan de Heere God om rechte wegen en paden. En vader en moeder willen ook geen meelij opwekken met zichzelf: "Die arme vader en moeder hebben zo'n verdriet, want ik"

Gods wet is gegeven om het léven te beschermen. U zegt: "Dat kunnen wij niet". Nee, dat kunnen we zeker niet. Maar om ons te wijzen "Opent uwe mond, eis van Mij vrijmoedig, op Mijn trouwverbond. Alles wat u ontbreekt, schenk Ik zo gij 't smeekt".

Ja, ik ben eigenlijk nog niet aan het eind, maar we moeten naar huis. Laten we de volgende week daar de draad weer eens opnemen.

Zou ik bepaalde dingen kunnen of willen doen of geven buiten een verbond? God is zover gegaan - nu kom ik tot het hárt van het verbond - dat Hij ons vlees en ons bloed heeft aangenomen. Dat wij ook een maaltijd hebben, maar nog wat anders dan Jacob en Laban. "Dit is Mijn lichaam, dat voor u verbroken wordt; dit is Mijn bloed dat voor u vergoten wordt".

AMEN